

Fra innskuddene i **FAGUS Spørsmålsbank**

Staufelt med dårlig etablering

Spørsmål:

Jeg har et anlegg med svært dårlig etablering. Dette gjelder spesielt staufeltene. Vi har tatt jordprøver av utlagt anleggsjord. Det viser seg at jordmassene inneholder svært mye silt, for finstoffinnholdet er på 36 prosent. Jordmassene var svært våte da de ble lagt ut, og vi antar at hele jordstrukturen kan være ødelagt. Jordmassene er tette, men næringsinnholdet er bra. Vi har bedt entreprenør om å foreslå tiltak for å utbedre jorden, og vi har mottatt følgende forslag til løsning:

1. Stauder blir vurdert for hvert felt angående utvikling, om disse tas opp eller ikke.
2. Legger et nytt lag med grov eller fin gjødslet torv oppå jorden.
3. Der hvor det brukes grov torv, blir stauder tatt opp, og torv vendes deretter inn i eksisterende masse, enten for hånd eller med freser.
4. Gjenplante staudene så snart som mulig i de feltene hvor disse er tatt opp.

Kan dere hjelpe oss med en vurdering av tiltakene og eventuelt komme med alternative råd til utbedring av jorden?

Svar fra Inger Hilmersen, FAGUS-rådgiver innen Praktisk grøntanleggsforvaltning og Busker og klatreplanter:
Det høres ut til at det er blitt tett og

oksygenfattig i denne massen. Hvordan er høydeforhold og drenering på stedet? Har entreprenøren garantiskjøtsel i anlegget? Hvis alt er dårlig, bør entreprenøren forbedre jorden i alle feltene og gjenplante eller plante nytt. Hvordan ser plantene ut? Halvdøde planter blir sjelden noen suksess selv om de blir plantet på nytt. Det vil også ta lang tid før feltet får god dekningsgrad, og dermed er det fare for ugrasproblemer. Så det spørs litt hvordan saken står.

Jeg skjønner ikke helt hva entreprenøren skal med et lag torv oppå jorden. Dette vil trolig bare gjøre det enda tettere. Innblanding av grov sand og grov torv i jorden, samt godt omdannet kompost blandet i de øverste 10 cm vil ha positiv effekt, tenker jeg. Det kan kanskje være mulig å stanse ut huller eller lage slisser mellom plantene. Disse fylles med grov sand og litt kompost. Men dette tiltaket hjelper ikke hvis plantene allerede er «druknert».

Er det ingen pH- eller slamproblematikk her? Ved mye slam eller organisk materiale kan næringskonsentrasjonen bli høy i en kort periode. Høyt innhold av finstoffer kan skyldes innblanding av mye knust stein i anleggsjorden.

Avstand mellom lekeplassutstyr

Spørsmål:

Jeg ønsker å spørre om et tema jeg har fått litt motstridende svar på. Dersom

man setter opp en form for lekeutstyr som er lavere enn 60 cm, trenger man ikke fallunderlag, men må det fortsatt være 1,5 meter i hver retning fritt for hindringer? Jeg tenker for eksempel på når man skal sette opp balansestolper. Kan disse plasseres nær kanten på for eksempel en sandkasse, eller må det være 1,5 meter klaring? Og dersom dette er regelen, må man i prinsippet egentlig ha 1,5 meter mellom hver stolpe? Da mister de jo hele sin hensikt.

Svar fra Øyvind Vestre, FAGUS-rådgiver innen Lekeplasser og nærmiljøanlegg:

Ifølge standarden NS EN 1176 er det ikke krav til dokumentert fallunderlag på lekeutstyr med mindre enn 60 cm fallhøyde. Men det er fortsatt et punkt i Forskrift om sikkerhet ved lekeplassutstyr som sier at støtflaten ikke skal ha fjell, asfalt eller betong. Her har imidlertid Direktoratet / DSB sendt ulike svar det siste året. Generell regel om «sikkerhetssone» eller rom fritt for hindringer er 1,5 meter ved fallhøyder opp til 1,5 meter. Men det er et viktig unntak for Gruppe. Elementer som brukes i hinderløype, for eksempel stokker, kan plasseres slik at barn kan hoppe mellom dem, så der gjelder ikke kravet om 1,5 meter. Når det gjelder sandkasse, kan du gjøre egen vurdering av om den inngår i løypen (balansere, hoppe), eller om sandkassen skal være sitt egen miljø, som er roligere rollelek. ■

Fra innskuddene i **FAGUS Spørsmålsbank**

Krav til universell utforming

Spørsmål:

Jeg arbeider med et prosjekt hvor det skal anlegges atkomstområde til en bygning med blant annet dagsenter og omsorgsboliger. Det prosjekteres i henhold til TEK 10 og blir spørsmål omkring UU-krav. Jeg har lagt inn en gangbane med granitt, kantet med storgatestein som en naturlig ledelinje mot inngangsdør. Det blir stilt spørsmål om dette er tilstrekkelig. Videre lurer jeg på om det finnes noe tallfestet krav om største avstand mellom HC-plass og inngang i gjeldende forskrifter eller lovverk.

Svar fra Trine Presterud, FAGUS-rådgiver innen Universell utforming:

Kravet til gangatkomst er i henhold til TEK10 §8-6. Gangatkomsten skal ha fast og sklisikkert dekke med visuell og taktil avgrensning. Videre står det følgende i veiledningen: Gangvei må være synlig i terrenget, og det må være mulig å kjenne avgrensningen på veien med føttene eller med mobilitetsstokk. Vanligvis er gangveier avgrenset med kantstein. Denne utgjør da en taktil og visuell avgrensning, både fordi den har en annen struktur som er følbart, og fordi den har en annen farge enn dekket på gangveien og omliggende grunn.

En jevn gangsoner i granitt kantet med storgatestein vil tilfredsstille kravet til taktil avgrensning. Du beskriver ikke noe

om kontrastforskjell mellom granitt og storgatestein, så jeg kan ikke uttale meg om kravet til visuell avgrensning er tilfredsstillende. Du må også påse at krav til stigning, tverrfall og bredder er oppfylt.

Når det gjelder krav til avstand til HC-parkering, står det følgende i TEK10 §8-9: Parkeringsplass skal være nær hovedinngang. Videre står det i veiledningen: Ved planlegging av parkeringsareal må det legges vekt på trygge og korte fotgjengerforbindelser til byggverk. Avstand mellom hovedinngang og parkeringsplass må være så kort som mulig. Avstanden må vurderes i hvert enkelt tilfelle.

Det er ikke konkretisert hva som ligger i begrepet nær hovedinngang, men jeg vurderer at man må forsøke å få til løsninger så nær inngangen som mulig.

Beskjæring av gammel leddvedbusk

Spørsmål:

Hvordan beskjærer man en gammel leddvedbusk (*Lonicera*)? Jeg vet ikke hvilken art leddved det er. Busken ble plantet på 1930-tallet, og den er vernet av Riksantikvaren. Busken skal bevares, men den må skjottes faglig. Slik den framstår i dag, er den ganske forvokst, med mange grove greiner og mye brekkasje. Den er tidligere blitt beskåret noe (for kanskje 10-20-30 år siden?). Det er

ingen eller bare få nye skudd fra basis.

Må busken beskjæres, eller bør den helst få vokse fritt? Hvis beskjæring er best, hvordan beskjærer vi den? Det er veldig trangt mellom greinene ved basis, slik at det blir vanskelig å kappe enkeltgreiner uten samtidig å skade en nabo-grein eller tre. Det er med andre ord veldig vanskelig å foreta foryngelsesbeskjæring – å ta bort to-tre gamle greiner pr. år. Kan vi sage ned hele busken til basis? Eller vil det bli for tøft, med det resultat at den dør eller bruker svært lang tid på å komme opp med nye skudd?

Svar fra Inger Hilmersen, FAGUS-rådgiver innen Busker og klatreplanter

Gamle leddvedbusker er ikke alltid særlig vakre, og dersom denne i tillegg har mye brekkasje, høres det ut som om den bør beskjæres noe. Vanligvis ville jeg sagt at den blir penest dersom den blir skåret helt tilbake, men jeg skjønner at det ikke er så aktuelt her. Hva med å fjerne skadde og brukne greiner, stusse de lengste tilbake og ta noen av de grove ned i litt ulike høyder? Det går an å prøve seg litt fram. Uansett ville jeg brukt noen år på å få busken fin igjen. Da ser du også hvor godt den bryter. Leddved har også en tendens til å komme med lange årsskudd som kan fryse i toppen eller brette, så jevnlig stussing er smart. Uansett ville jeg sørget for fornying av topplaget rundt busken, tilføre litt kompost og gjødsel slik at den får de beste forutsetningene for god bryting av nye skudd. ■

Fra innskuddene i **FAGUS Spørsmålsbank**

Unngå uønskede arter ved revevegetering

Spørsmål:

Jeg utarbeider en beplantnings- og skjøtselsplan for vegetasjonsfelt rundt et avfallsdeponi. Noen områder er grusplasser som skal revevegeteres. Det ligger nær motorvei, og jeg har funnet flere svartelistearter tett på, både lupin, kjempebjørnekjeks og kanadagullris. Har du anbefaling til revevegeteringsmetode som ikke gir rom for at de uønskede artene etablerer seg?

Svar fra Tanaquil Enzensberger, FAGUS-rådgiver innen Naturområder og kulturlandskap:

Problemartene du nevner, har ulik biologi og må behandles på forskjellige måter. Lupiner setter store, runde frø – opp til 2000 per plante – som kan være spiredyktige i omkring 50 år. De er flerårige, men den enkelte plante blir ikke så veldig gammel.

Lupin hører til erteblomstfamilien og kan fiksere nitrogen. Derfor klarer plantene seg på mager mark uten gjødsel. Frøene kastes flere meter ut når belgene er modne. Langs veien spretter og ruller frøene slik at du kan følge spredningen – nye planter kan dukke opp minst 3-400 meter lengre borte hvert år.

Hagelupin (*Lupinus polyphyllus*) setter mange frø som er spiredyktige i årevis. Illustrasjonsfoto: Ole Billing Hansen

Kjempebjørnekjeks er kortlevd med toårig livssyklus – rosett første leveår, blomstring og frø året etter, så dør plantene. Hvis blomstring blir hindret, vil plantene leve videre til de har blomstret

og utviklet frø. De formerer seg bare med frø. Vind kan spre frøene omkring 100 meter, men de flyter på vann og kan dermed transporteres langt i grøfter og vassfar. Det er kjent at frøene kan være levedyktige i jorda i opptil sju år.

Kanadagullris har krypende jordstengler som brer seg utover år for år, slik at samme plante kan dekke et helt jorde til slutt. Gullris har flyvedyktige frø med fnokk, noe som gjør at plantene også kan spre seg et godt stykke. Frøplanter klarer ikke å etablere seg der det er tette bestander (lukket plantedekke, for eksempel eng, hei eller plen).

Lupin, kjempebjørnekjeks og gullris er typiske skrotemarksarter. De forekommer på steder det har vært gravemaskiner og der ingen beitedyr, plenklippere eller slåmaskiner holder vegetasjonen nede. Det finnes dessverre ikke noen snarvei for å unngå disse artene. Det kan bare gjøres med ganske gjennomtenkt og intens skjøtsel. Om mulig bør frøkildene i nabolaget kontrolleres. Frøsetting hindres med gjentatt slått (eller ved husdyrbeite, men det er vel lite aktuelt å få til?). Bruk bare ren jord (uten kanadagullrisrøtter eller frø av lupin eller kjempebjørnekjeks). Etabler et grasdekke som gror så fort som mulig. Unngå at jorda ligger åpen i frømodningstiden, da hindrer du i stor grad smitte fra nabolaget. Trolig vil en del planter likevel klare å etablere seg.

Disse kan tynes ut ved at de blir slått. De første årene bør det slås annenhver uke fra 1. juni (det er farlig å si konkrete datoer, poenget er å hindre frøsetting og tyne plantene). Slåttehøyden bør være så lav som mulig. For å unngå næringsrike forhold (som disse skrotemarksartene er ekstra glad i) bør slåttematerialet rakes opp og fjernes ved hver slått. Når feltet er uten problemarter, kan slått utføres bare én eller to ganger i året. Forutsatt at revegeteringsarealet lar seg planere, kan slått utføres med traktor og vanlig slåmaskin (billigst). Er det stein, trær, vanskelig terreng eller andre hindringer, må det gås over manuelt med trådkutter, rotorlås eller vanlig lås. Det beste er hvis du har en oppsynsperson som kan holde øye med utviklingen og gjøre tiltak når og der det trengs.

Grasfrøblanding i veiskråning på Vestlandet

Spørsmål:

Jeg har fått et spørsmål om det er riktig å bruke grasfrøblanding under i veiskråning i et landleg område på Vestlandet, ikke langt fra et verdifullt kulturlandskap:

Rødsvingel

(*Festuca rubra* ssp. *rubra*) Leik 40 %

Rødsvingel

(*Festuca rubra* ssp. *rubra*) Frigg 45%

Engkvein

(*Agrostis capillaris*) Leikvin 10 %

Hvitkløver (*Trifolium repens*) Snowy 5 %

Er dette en god blanding sett i forhold til klima og at frøene ikke spres videre og blander seg med grasfrø fra kulturlandskapet i nærheten?

Svar fra Agnar Kvalbein, FAGUS-rådgiver innen Grasarealer:

Du kan bruke den grasfrøblanding som er foreslått, men alle sortene er utviklet for jordbruket. De kan derfor bli ganske tette og dominerende, og kvele lokale arter dersom jorda er næringsrik. Kløver kan ta over dersom jorda er næringsfattig, men for humlenes skyld er det fint å ha med litt kløver.

Alle disse sortene er brukt i jordbruket i lang tid, og de er nok derfor spredd i området allerede.

Ideelt sett skulle du brukt lokalt frø. Ta en telefon til NIBIO i ditt fylke, og spør hva som er tilgjengelig av lokalt innsamlet frø. Kanskje finner du en kløver som er bedre i deres sortiment. ■

56V
1568Wh

CARBON FIBRE SHAFT

4000-6000 rpm
NO LOAD SPEED

NOISE: 104 dB(A) | VIBRATION: 1.9m/s²

380MM CUTTING SWATH
CENTRE POINT
CIRCULAR MOTION

- 1** Vinn flere oppdrag med utstyr som oppfyller dagens krav
- 2** Ett batteri flere redskaper
- 3** Inntil 7 timers arbeid pr. lading

EGO
POWER BEYOND BELIEF™

NORAGENT AS, Hauketoveien 8, 1266 Oslo. Tlf: 22 80 90 30 WWW.EGOPOWERPLUS.NO

Fra innskuddene i **FAGUS Spørsmålsbank**

Klatreplanter for bruk i fjellet

Spørsmål:

Vi skal etablere en høy støttemur på fjellet, og ønsker å bruke klatreplanter til å kle deler av muren. Er det noen klatreplanter for grøntanlegg som kan brukes på høyfjellet, altså 860 meter over havet?

Svar fra Inger Hilmersen, FAGUS-rådgiver innen Busker og klatreplanter – valg, etablering og skjøtsel:

Om dette er et spørsmål om å bruke stedegne arter, er det ingen klatreplanter med norsk opphav som kan fylle funksjonen til fjells. På fjellet har du en rekke lave arter med utoverliggende vekst (einer, vier, m.fl.) som eventuelt kan brukes, men disse vil ikke klatre på en mur. Da må du i så fall sørge for at det er vekstbetingelser i hulrommene, noe som øker risiko for frostsprengning i muren.

Klatring på mur er en «krevende» øvelse for planter, og det er nok en grunn til at klatre- og slyngplanter er mest vanlig i bedre klimaområder. Dersom anlegget ligger slik til at det kan brukes ikke-stedegne arter, vil jeg anbefale villvin. Den mest hardføre er klengevillvin (*Parthenocissus inserta* syn. *P. vitacea*). Denne arten fester seg med slyngtråder

Bildetekst: Villvin på en husvegg i vinterkalde Rena. Arkivfoto: Ole Billing Hansen

til stengler, tråder og liknende. Klatrevillvin (*Parthenocissus quinquefolia*) har hefteskiver og fester seg til underlaget uten hjelp.

Det finnes flere viltvoksende klatreplanter i Norge, men de fleste er tilpasset lavlandsklima. Bergeføy har festerøtter; vikke og flatbelg bruker slyngtråder; skogranke har bladskaff som danner varige kroker, mens de andre er slyngplanter og har slyngende stengler. Mange er stauder som fryser ned til bakken hver vinter:

vivendel (*Lonicera periclymenum*)
bergeføy, bergflette (*Hedera helix*)
humle (*Humulus lupulus*)
slyngsøtvier (*Solanum dulcamara*)
skogranke (*Clematis sibirica*)
snyltetråd (*Cuscuta europaea*)
timiansnyltetråd (*Cuscuta epithymum*)
åkervindell (*Convolvulus arvensis*)
strandvindell (*Calystegia sepium*)
vindelslirekne (*Fallopia convolvulus*)
flatbelg (*Lathyrus* sp.)
vikke (*Vicia* sp.)

Optimal lagring av matjord

Spørsmål:

Vi er i ferd med å bygge på en større tomt. Deler av denne tomten består av dyrka mark som er skavet av. Matjordas dybde er mellom 50 og 60 cm. Vi er blitt lovet at jorda skal tilbakeføres ved reetablering av arealene. Min bekymring er lagringsforholdene for denne jorda, fordi den vil bli lagret i 4-5 år før utomhusanlegget blir etablert. Mitt spørsmål er hvordan matjorda best mulig kan lagres i denne perioden?

Svar fra Erik Joner, FAGUS-rådgiver innen Jord, miljøgifter og forurensning:

Riktig lagring av matjordlaget er viktig for kvaliteten av jorda etter lagring. Men lagring innebærer flere dilemmaer og vil alltid føre til en viss forringelse, som nedgang i moldinnhold og redusert jordstruktur fordi nedbryting av mold går sin naturlige gang styrt av temperaturen, mens tilførsler i form av planterester (inkludert røtter og såkalte roteksudater) ikke vil skje eller vil være sterkt redusert.

Det vanlige er å legge slik jord i ranker

på ca. 2,5 m høyde i flatt terreng. Da sikres en rimelig lufttilgang til jorda, den vil være lite utsatt for å bli vasket bort, og noe plantevekst (ugras) som vokser på rankene kan tilføre litt planterester og «mat» for jordlivet. I løpet av 4-5 år vil jorda likevel synke sammen og bli mindre luftig, og moldinnholdet vil gå litt ned på grunn av naturlig nedbryting. Dette er umulig å unngå.

Underlaget som rankene legges på, er ofte dyrket mark eller arealer der det er et matjordlag fra før. Dette matjordlaget vil sørge for drenering av nedbør som faller på rankene, men denne dreneringsevnen kan bli redusert for hvert år på grunn av pakking og redusert biologisk aktivitet i den stedejene jorda, noe som skyldes tildekking med rankene. Å legge drenerør i bunn av rankene kan være gunstig både for rankejorda og jorda under. Jorda som rankene legges på, vil på samme måte som jorda i rankene, få redusert moldinnhold over tid på grunn av naturlig nedbryting av organisk materiale.

Forringelsen av jord lagret i ranker og jord som blir dekket av ranker er likevel ikke større enn at begge som regel kan bringes tilbake til nær opprinnelig

tilstand i løpet av anslagsvis halvparten av det antall år rankene har ligget. Forutsetningen er at flytting og tilbakelegging av jorda skjer på en skånsom måte. Unngå pakking/kjøring på våt jord! Og videre at jorda blir tilsådd og drevet forskriftsmessig etterpå.

Sjiktvis lagring og tilbakelegging er helt vesentlig for et godt resultat: Overflatejorda, de øverste om lag 25 cm, må lagres og tilbakelegges som et eget sjikt, mens dypere jord, fra 20 til 100 cm, må lagres for seg og legges tilbake som underlagssjikt uten å pakkes ved tilbakelegging av dette og av øvre sjikt. Det er mye mer å hente på kvalitet av flyttet/tilbakeført jord når det gjelder å få maskinførere til å skille jordsjiktene presist, lagre dem hver for seg og legge dem tilbake skånsomt, enn det er av å gjøre tiltak med lagringsforholdene. Blandete sjikt og pakking under tilbakelegging kan gi katastrofale resultater og jord som kan gi store problemer i 10 år eller mer, særlig om leirinnholdet er >10-15 % og jorda er våt under håndtering. Jorda må være (nær) smuldrings tørr/lagelig, både under fjerning/rankeoppbygging og under tilbakelegging. ■

STUBBEFRESERE I MANGE STØRRELSER FRA CARLTON

Carlton SP 5014 TRX

Liten, men kraftig stubbefreser fra Carlton. Motoren (44 hk Kubota diesel) er montert over fresehjulet der den trengs og med Carltons nye fresehjul (52,5 cm i diameter) har denne maskinen stor kapasitet. Tennene byttes/slipes enkelt på plass på maskinen så dette gir svært lave driftskostnader. Maskinen er radiostyrt og veier 880 kg. Sveiper 1254 cm sideveis og tar 27,5 cm under bakken. Beltene kan kjøres ut og inn.

Carlton SP 4012D

Carlton Stubbefreser fra USA. Hjulgående med 2 eller 4 hjulstrekk. 33 (44)hk Kubota diesel. Radiostyrt og med avtakbare tvillinghjul som standard. Freser 33 cm under bakken og 86 cm over bakken. Fresehjulene fra Carlton (Carlton Razor cut wheel) tar vesentlig større kutt pr. sveip og er en revolusjon for stubbefresere.

Carlton SP 7015 TRX

Stubbefreser med meget stor kapasitet. 66 hk Kubota diesel motor gir stor kraft til beltedrift og fresehjul. Beltene kan kjøres inn og ut for å gjøre den stabil eller smal. (122-89 cm bred) Fresehjulet er 66,5 cm i diameter. Det sveiper

175 cm bue, freser 38 cm under bakken og 109 cm over. Vekten er 2 460 totalt. 346 cm lang og 155 cm høy. Fjernstyring er standard.

Anton's Timber AS

Tlf: 908 86 491 - www.anton.no - E-post: anton@anton.no

Fra innskuddene i **FAGUS Spørsmålsbank**

Reetablering av terreng på pukkfylld

Spørsmål:

Vi skal reetablere terreng på skråninger som er bygd opp av stabil (grov) sprengstein/pukk (av ukjent fraksjon) for å sikre stabil bæreevne i et anlegg på fjellet. Skråningene vil ferdig ha helningsvinkel på 1:2, og de skal revegeteres med både gras (fjellfrø), planter (revegetering med flytting av planter fra nærområdet) og naturlig revegetering fra tilsidelagte toppmasser.

Har du noen råd til oppbygging av skråningen over pukken (sprengsteinen) for å få god plantevekst i så bratte skråninger?

Vi vurderer fiberduk over pukkfyllingen for å hindre at finmasser kommer ned i steinen. Likeledes ser vi for oss å bruke erosjonssikring med kokosnett på toppen. Men vi bør antakelig ha et lag med finere steinmasser over pukkfyllingen under vekstjordlaget for å sikre en overgang i «kornfordeling». Vil du anbefale en type fraksjon/tykkelse på et slikt lag finere masser/oppbygning?

Svar fra Agnar Kvalbein, FAGUS-rådgiver innen grasarealer:

Jeg har heller ikke mye erfaring med dette, men vil ta utgangspunkt i naturlig vegetasjon på steinurer i fjellet. Et stort spørsmål er hva slags jord dere vil dekke med. Jeg regner med at løsmasser fra nærmiljøet er det mest aktuelle, og da blir det antakelig en blanding av grus og «myrjord». Det er

viktig å ha en betydelig andel organisk materiale (minst 30 volumprosent) for å få nok fuktighet til spiring av grasfrø.

Jorda bør legges litt tykkere øverst i skråningen, der det kan bli veldig tørt, enn i bunnen av skråningen. Vi snakker vel om et 20-30 cm lag?

Jeg ville aldri lagt duk under jorda. Det er mange grunner til det, men den viktigste er at vi ikke vil ha plast i jorda på fjellet i all framtid. Den vil også gå tett om noen år, og dermed skape grunnlag for jordglidning slik at den blir blottlagt og visuelt skjemmende.

Jeg tviler på om det er noe behov for et mellomstykke med finere grus. Det gjør ikke noe at det blir noen huller i vegetasjonen. Det er bare «naturlig», og steinene som blottlegges vil snart gro til med mose – og så er naturlig vegeteringsprosess i gang.

Det er flott at dere har deponert og får inn igjen jord med stedegent frø og plante-materiale. Det verste som kan skje, er at noen bringer inn mer næringsrik jord (N-rikt kloakkslam eller liknende) som i verste fall er forurensset med «jordbruksgras». Det er også flott at du har kontakt med NIBIO om leveranse av «fjellfrø». Jeg håper de har de riktige økotypene på lager.

Om det er behov for kokosmatter, vil være avhengig av hva slags mineraljord dere har tilgang til. Om det er mye silt og finsand (som er heller sjelden på høyfjellet) så er erosjonssikring viktig. Om det er grus/sand + myrjord + eventuelt knust stein, så ligger den ganske godt, selv i bratte skråninger.

Konklusjon: Bruk heller ressursene på å

lage en god jordblanding framfor duker, gruslag og kokosmatter.

Tildekking med duk over slireknearter

Spørsmål:

Jeg holder på med et prosjekt hvor det er funnet et bestand av parkslirekne. Siden det er mye ledninger og kabler i bakken, ønsker vi å fjerne én til to meter av topplaget med masser med parkslirekne og så dekke til med ugjennomtrengelig duk og nye masser over.

Denne «ugjennomtrengelige» duken er det referert til i flere rapporter og faktablader, men jeg er usikker på hva slags duk det egentlig dreier seg om.

Jeg ser for meg at et skudd fra slirekne fort kan finne på å trenge igjennom en vanlig fiberduk.

Vet du om det finnes noen erfaringer med hva slags duk som bør brukes? Eventuelt hvem jeg kan høre med? Det beste vil jo være om det går an å bruke en vanngjennomtrengelig duk og ikke en potte tett membran.

Svar fra Inger Sundheim Fløistad, FAGUS-rådgiver innen ugras:

Det vi har brukt i våre forsøk, er vevd svart jorddekkeduk. Den er vanngjennomtrengelig, men vanskelige å vokse gjennom. Hvis du fjerne én til to meter masser så vil du antakelig ha fjernet mye av problemet. Duk for nytt lag med «ren» jord er en god sperre for det som måtte være igjen på én meters dyp. ■